

Reactie RUG internetconsultatie AMvB TAO en ministeriële regeling

De Rijksuniversiteit Groningen onderschrijft de zorgen die in de reactie van UNL worden geuit over de Algemene Maatregel van Bestuur van de Toets Anderstalig Onderwijs en over de Ministeriële Regeling.

Vertrouwen in zelfregie

De RUG is zich bewust van de ongerustheid over de negatieve effecten van internationalisering op zowel het hoger onderwijs (denk aan volle collegezalen en de zorgen over de Nederlandse taalvaardigheid van studenten) als de maatschappij (denk aan de huisvestingsproblematiek). Het afgelopen jaar hebben de Nederlandse universiteiten in het kader van het proces van zelfregie gezamenlijk stappen gezet om internationalisering in balans te brengen.

Het [maatregelenpakket](#) dat de universiteiten in unanimitieit hebben vastgesteld kan het aandeel volledig Engelstalige bacheloropleidingen met bijna een derde terugbrengen. De universiteiten zijn daarnaast van plan om aan 35 Engelstalige bacheloropleidingen een Nederlandstalige variant toe te voegen, hetgeen de toegankelijkheid ervan voor Nederlandse studenten zal vergroten. Bovendien blijkt uit de eerste inventarisatie van de voornemens van de universiteiten dat vier bacheloropleidingen volledig zullen overgaan op het Nederlands, en dat 27 opleidingen een numerus fixus op een Engelstalig traject willen invoeren. Ook zetten de universiteiten actief in op het verbeteren van de Nederlandse taalvaardigheid van studenten en docenten.

De uitwerking van de TAO in de AMvB en de Ministeriële Regeling staat echter op gespannen voet met dit succesvolle proces van zelfregie. Hoewel de AMvB rept van de mogelijkheid om aanvragen op clusterniveau in te dienen, maakt de uitwerking van de TAO duidelijk dat er uiterst gedetailleerde informatie op het niveau van individuele opleidingen moet worden aangeleverd.

Kwaliteit en toegankelijkheid

De uitwerking van de TAO in de AMvB en de Ministeriële Regeling beperkt de toegankelijkheid van het universitair onderwijs voor Nederlandse studenten, alsmede hun keuzevrijheid.

In het proces van zelfregie hebben de Nederlandse universiteiten in diverse gevallen ingezet op het aanbieden van twee tracks (Nederlandstalig en Engelstalig) bij opleidingen als instrument om een breed en kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod te kunnen garanderen, dat bovendien goed toegankelijk is voor Nederlandse studenten. De AMvB bemoeilijkt echter het aanbieden van twee tracks door in de toelichting op het criterium 'internationale positionering' te stellen dat het niet de bedoeling is dat een Engelstalig curriculum een vertaalde versie is van een bestaande Nederlandstalige opleiding of track. Een wijziging van de TAO - in de zin van het benadrukken van de voordelen van twee tracks - is dringend gewenst.

Juist door opleidingen alleen in het Nederlands aan te bieden is het risico groot dat het opleidingsaanbod zal versralen en kwalitatief gezien achteruit zal gaan. Het wordt moeilijker kleine opleidingen in stand te houden, en internationale wetenschappers zullen niet langer inzetbaar zijn. De RUG is ervan overtuigd dat deze nadelige gevolgen voor het universitaire onderwijs vervolgens ook een negatief effect zullen hebben op het universitaire onderzoek. Onderwijs en onderzoek zijn immers onlosmakelijk verbonden. De RUG beoogt haar studenten een venster op de wereld te bieden, en een belangrijke bijdrage te leveren aan de Nederlandse kennisinfrastructuur. Internationalisering is daarbij onmisbaar - een voorwaarde waaraan als gevolg van de voorgestelde maatregelen niet langer kan worden voldaan.

De RUG maakt zich ook grote zorgen over de consequenties van de voorgestelde maatregelen voor haar personeel. Het betreft enerzijds de bezorgdheid over het toekomstperspectief van onze internationale staf; die mobiel en flexibel is en - vanwege de verbondenheid van onderwijs en onderzoek - er nu wellicht voor kiest om de RUG en Nederland te verlaten. Met alle bijkomende, nadelige effecten van dien op de kwaliteit van onderwijs en onderzoek. Onze bezorgdheid geldt anderzijds voor de tekorten aan Nederlandstalig personeel. De uitkomst van de TAO kan betekenen dat een opleiding moet worden omgezet van Engelstalig naar Nederlandstalig onderwijs. Indien er binnen een bepaald vakgebied niet voldoende Nederlandstalig personeel beschikbaar is, wordt die omzetting een moeilijke, zo niet onmogelijke opgave. Opnieuw met negatieve gevolgen voor het voortbestaan van de betreffende opleidingen, en daarmee ook voor de toegankelijkheid van het onderwijs voor Nederlandse studenten. De RUG pleit dan ook met klem voor het meewegen van de beschikbaarheid van voldoende Nederlandstalig personeel bij de TAO.

Specifieke zorgen

Naast de hierboven geschetste fundamentele zorgen en bezwaren heeft de RUG een aantal andere aandachtspunten. Deze zijn door UNL reeds naar voren gebracht. In deze instellingsspecifieke reactie wordt een aantal elementen nog eens extra uitgelicht.

In aansluiting op de reactie namens UNL wil de RUG graag het volgende beklemtonen ten aanzien van de in de AMvB gehanteerde definitie van een grensregio. Eigen onderzoek naar stay rates op basis van registerdata van het CBS laat zien dat de stay rate van afgestudeerden aan de RUG sterke overeenkomsten vertoont met de stay rate van alumni van andere universiteiten met een perifere ligging. Dit pleit ervoor om de definitie van grensregio zodanig te stellen dat ook de RUG daar onder valt. Dit is niet het geval met de huidige definitie van 25 km. Als alternatief pleit de RUG voor het gebruik van Euregio's als afbakening: als grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden sluiten Euregio's uitstekend aan bij de realiteit van internationaal georiënteerd hoger onderwijs.

De RUG sluit zich van harte aan bij de kritiek van UNL op de beperkte invulling van het arbeidsmarkt-criterium - met name vanwege de sterke focus op tekortsectoren. Een bredere blik op de arbeidsmarkt, inclusief aspecten van diversiteit, inclusie en internationalisering is nodig. Daarnaast hecht de RUG eraan nogmaals te onderstrepen dat universitaire opleidingen niet moeten worden gereduceerd tot een verlengstuk van de arbeidsmarkt, maar dat zij ook een significant maatschappelijk belang dienen, en grote wetenschappelijke relevantie hebben. De door UNL voorgestelde aanbevelingen zouden de AMvB aanmerkelijk verbeteren.

In de reactie van UNL wordt met klem naar voren gebracht dat de gevolgen van de AMvB aanzienlijk zijn; zoals ook blijkt uit de hierboven genoemde argumenten. Daarbovenop komen nog de zorgen over de uitvoerbaarheid. Het voorbereiden van de dossiers voor de opleidingen die de TAO moeten doorlopen is voor instellingen een erg kostbaar proces in termen van tijd en geld. Wat de RUG betreft, gelden de zorgen over de uitvoerbaarheid overigens niet alleen voor de eigen instelling, maar ook voor de CDHO. Twaalf maanden voor het beoordelen van alle dossiers is een uiterst krap tijdsbestek, en lijkt niet haalbaar, zelfs nu in de TAO een sterke nadruk ligt op kwantitatieve criteria. Voor een toetsing van kwalitatieve criteria - die de RUG voorstaat en die meer recht doen aan internationaal georiënteerd onderwijs (dat veel meer behelst dan colleges in het Engels, maar bijvoorbeeld ook betrekking heeft op het behandelen van onderwijs- en onderzoeksvraagstukken vanuit diverse en internationale perspectieven) - zou meer tijd uitgetrokken moeten worden.

Als laatste nog een punt van zorg met betrekking tot University Colleges. De RUG heeft met verbazing kennisgenomen van de inperking van de categorie opleidingen die zijn uitgezonderd van de TAO. University Colleges zijn naar hun aard per definitie kwalitatief hoogwaardige, internationale en unieke opleidingen. Het is daarmee niet meer dan logisch dat zij worden uitgezonderd van het doorlopen van de TAO.

Balans in internationalisering

De RUG onderschrijft het belang van balans in internationalisering, maar denkt niet dat de maatregelen die nu ter consultatie voorliggen de realisatie van dit doel dichterbij brengen. Al met al vraagt de RUG dan ook met klem om een fundamentele herziening van de AMvB en de Ministeriële Regeling over de TAO, en om het vertrouwen dat het proces van zelfregie op dezelfde zinvolle wijze kan worden gevoerd als tot nu toe het geval is geweest. De RUG vreest een TAO die iedereen (instellingen en overheid) tijd en geld zal kosten, met als uitkomst een vershraling en verslechtering van het universitaire onderwijs en onderzoek - met alle negatieve gevolgen van dien voor arbeidsmarkt, maatschappij en wetenschap.